

B
R
Ø
V

Rómasáttmálin sigur nei, bæði til E. Kalls- berg og D. P. Danielsen

■ SOSIALINUM tann 14. apríl
sigur D. P. Danielsen at um-
boðsmaðurin hjá Fólkaþingi-
ni í útlavspendinginni mið-
vikuvöldið tann 11. apríl setti
Einar Kallsberg tveir spurn-
ingar. Tann fyrri var hesin:

1. Hvussu kunnu vit, innan
fyri EEC, verja okkum
imóti at fiskifor úr hinum
EEC-londunum fiska
nógðir av fiski undir For-
oyum, og flyta fiskin til
fiskavirkini inni á megin-
landinum?

Og sigur D. P. Danielsen, at
so vitt hann skilti, so hevði E.
Kallsberg einki beinleiðis svar
uppá henda spurning.

Ja, men tað kundi hann held-
ur ikki. Hesum kunnu vit ikki
verja okkum imóti, um vit ko-
ma inn í EF. Sum nú er kann
engin forða suðuroyingum at
fiska á Norðhavinum, men av-
reiða fiskin suðuri í Vági ella
á Tvøroyri. Ella hvør kann
forða klaksvíkingum at fiska
við Suðuroynna og avreiða
fiskin norðuri í Klaksvík?
Eingin, tí vit eru jú borgarar í
sama landi — Foroyum. Men
tá ið vit koma inn í EF, so eru
vit borgarar í EF.

Tað vóru kanska ikki mong,
sum lögdu merki til tað evarska
litla petti, sum stóð í Dimma-
letting tann 2. november 1972.
Um tað við beráddum huga
ella av misgávum var komið at
standa nærum flokt inn imillum
lýsingarnar í blaðnum, veit eg
ikki, men mangan hava minni
sigandi ting staðið á forsiðuni
á Dimmaletting enn hetta ál-
varsmál. Tað, sum stóð har
krógvað burtur, var ikki minni
enn hetta:

Europæisk union inden 1980.
Deltagerne i EF-topmødet i
Paris vedtog fredag, at Fæl-
lesmarkedet skal sætte sig
som mål at skabe en euro-
pæisk union i 1980, sagde

velunderrettede kilder i aftes.
Denne mælsætning fremgår af
forordet til EF-communicatione-
t, som der i aftes endnu
ikke var opnået enighed om.
Teksten i forordet menes alle
lande derimod at tilslutte
sig.

Veik E. Kallsberg uttan um
tann fyrra spurningin, so er
hetta at harmast um, men veru-
leikin er hesin, at eingin kann
verja okkum — um so er at
vit koma inn í EF, — imóti at
fiskurin verður fiskaður undir
Foroyum og fluttur inn á megin-
landið.

Hin spurningurin, sum settur
var E. Kallsberg, var hesin:
2. Hvussu kunnu vit verja
okkum imóti, at útlendsk
útgerðarvirkir seta seg niður
her?

Og sigur D. P. Danielsen, at
E. Kallsberg svaraði:
Til seinra spurning svaraðu
tygum, at við lóggávu okk-
ara ráða vit fyrri, um útlendsk
virkir seta seg niður her.

D. P. Danielsen sigur, at
hetta svarið er skeiðt, um so
er at tað skal skiljast soleiðis,
at vit við lóggávu okkara kun-
nu nokta virkjum úr EEC-
londum at seta seg niður her.

Um Danielsen steðgaði her,
so var alt í lagi. Tí tað er rætt,
sum D. P. Danielsen sigur —
vit kunnu ikki við lóggávu okk-
ara forða teimum at koma
henda vegin, — um so er at
vit eru komnir inn í EF. Men
so kemur D. P. Danielsen í
næsta linjubroti og slær seg
sjálfan á munnin. Hann sigur
nevnliga í hesum linjubroti so-
leiðis:

Men meina tygum, at vit við
lóggávu okkara kunnu seta
teimum slik arbeiðskor,
ska'tatreytir, avskrivningar-
reglur o. s. fr. at tey missa
hugin at koma henda vegin,
so er svarið ikki beinleiðis
skeiðt.

Nei, hetta er lika so væl
skeiðt, sum tað fyrra, tí sam-
bert grein nrar 52—58 í Róma-
sáttmálanum, so kann eingin í
einum limalandi forða nokrum
frá øðrum limalandi at koma
inn í annað limaland, at seta
seg niður við einum útlendsk-
um útgerðarvirki.

Tí sambært niðanfyristand-
andi greinir 52 og 53 í Róma-
sáttmálanum, so siggia vit greitt
henda rætt'n, ið útlendsk virkir
hava at fara inn í annað limal-
land.

Viðvíkjandi »Etableringsret-
ten« so sigur grein 52 soleið-
is:

Inden for rammerne af ne-
dennevnte bestemmelser skal
de restriktioner, som hindrer
statsborgere i en medlems-
stat i frit at etablere sig på
en anden medlemsstats om-
råde, gradvis afskaffes i løbet
af overgangsperioden. Denne
gradvise afskaffelse skal også
omfatte hindringer for at
satsborgere i en medlems-
stat bosat på en medlemsstats
område, opretter agenter, filialer
eller datterselskaber. Med
forbehold af bestemmelser
i kapitlet vedrørende ka-
pitaleen indehaver etablerings-
friheden adgang til at op-
tage og udøve selvstændig er-
hvervsvirksomhed samt til at
oprette og lede virksomhe-

der, herunder navnlig selska-
ber i den i artikel 58, stk. 2,
anførte betydning som i etab-
leringslandets lovgivning er
fastsat for landets egne stats-
borgere.

Og grein 53 ljóðar:

Med forbehold af de bestem-
melser, der er fastsat i denne
traktat, indfører medlemssta-
terne ikke nye begrænsninger
i adgang for andre medlems-
staters statsborgere til at
etablere sig på vedkommende
stats område.

Omanfyristandandi greinir í
Rómasáttmálanum visa greitt,
at D. P. Danielsen hevur rætt,
tá ið hann sigur, at E. Kalls-
berg gevur skeiðt svar uppá
spurning 2.

Og viðvíkjandi tí, sum D. P.
Danielsen sigur, at »svarið er
ikkj beinleiðis skeiðt«, um so
var at tað var sagt, at vit við
at seta teimum slik arbeiðskor,
skattatreytir, avskrivningarregl-
ur o. s. fr., at tey so missa
hugin at koma henda vegin.

Jú, svarið er eisini í hesum
sambandi beinleiðis skeiðt, tí
omanfyristandandi kann eitt
limaland ikki gera mótvægis
øðrum limalandi. Tí grein 101
í Rómasáttmálanum bannar
øll spennan sein. Henda grein
ljóðar nevnliga soleiðis:

Finder kommissionen, at be-
stående forskelle i medlems-
staternes love eller admini-
strative bestemmelser for-
vansker konkurrencevilkåre-
ne på fællesmarkedet og der-
ved fremkalder en fordrej-
ning, som bør fjernes, holder
den samråd med de pågæl-
dende medlemsstater herom.
Fører dette samråd ikke til
en aftale, som fjerner den
pågældende fordrejning, ud-
steder rådet på forslag af
kommissionen med enstem-
mighed i første etape og der-
efter med kvalificeret flertal
de i dette ojeled nødvendige
direktiver. Kommissionen og
rådet kan træffe alle andre
formålstjenlige foranstaltning-
er, der har hjemmel i denne
traktat.

Og um lógir skuldi verið í
einum landi, innan hetta kom
inn í EF, sum kundi speni
ben, so skulu hesar takast av
sambært grein 54 stk. 3. c.:

Rádet og kommissionen ud-
fører de opgaver, som er
overdraget dem i henhold til
ovennevnte bestemmelser,
navnlig ved:

c. at afskaffe de administra-
tive fremgangsmåder og så-
dan administrativ praksis,
som hindrer fra indenlandske
lovgivning eller fra tidligere
indgåede aftaler mellem me-
dlemsstaterne, og hvis bibehol-
delse vil være en hindring
for etableringsfriheden.

Nei, D. P. Danielsen og alt
Foroya fólk, Rómasáttmálin er
ein treytaleys gevan seg inn
undir eina samansjóðan av
teimum londum, sum við limal-
skapj teirra hava rætt tilfaring-
ur fram. Tí annaðhvørt vit
lesa Rómasáttmálan framman-
ifrá ella aftanifrá, so er innasta
kjarnan í hesum sáttmála tey

Fyrirspurningur til sjónvarpsnevndina

I drúgvum áliti, sum sjón-
varpsnevndin legði frá sær her-
fyri, verður mælt til, at fólk
við »journalistiskari útbúgving«
verða sett til at rokja sjónvarp-
ið, tí vit hava »góðar royndir«
av slíkum fólk.

Hetta er forvitnisligt. Sjón-
varpsnevndin má ikki dylja
fyri folki, hvørjir hesir journal-
istar eru, sum vit hava góðar
royndir av. Er tað tey frý,
sum hava verið 6 mánaðir í Ar-
hus? Ella er tað Óli Dahl, sum
letur Norðlýsið bera út um
allan heiminn, at Oluf Palme og
Anker Jørgensen eru verri enn
Richard Nixon, tí Svøríki og
Danmark ætla at gera nýggja
lóg um abortus provocatus.

Ella er tað ónevndur »jour-
nalistur« á Fjórtaða, sum letur
undrandi lesarar fáa at vita,
at Willy Brandt er ein nýggjur
Hitler? Ella er tað tann ment-
aði og eleganti pennurin á Dag-
blaðnum, sum hevur uppfunn-
ið nýggjan syntax, so at kom-
andi ættarlið av føroyskum
journalistum sleppa frá at hug-
sa um høvudsætning, eykasetn-
ing, grundorð, umsøgn og aðra
útlenska spilla?

Ella eru tað teir á Dimma-
letting, sum so reinført og sam-
vitskufult hava upplýst føroy-
ingum um tað skenska viet-
namesiska álopið á USA og
allan tann Nafofrælsa heiminn
við Portugal og Turkaland á
odda?

Ella tað er kanska Útvarpið,
sum nú í mong Harrans ár hevur
ligið uppstoppað úti á
Grammofongrynnuni, og sum
umframt veðurtrúðindigtíðindi
sendir týðningarmikil lott lóg
og sera tørvandi prædikur?

Sjónvarpsnevndin má hjálpa
okkum úr hesi pinu. Vit mugu
fáa at vita, hvørjir teir journa-
listar eru, sum vit hava so góð-
ar royndir av. Tí annars fara
vit bara at halda, at aðrir bólk-
ar í samfelagnum hava lika
stóra hylling á sjónvarpi sum
»journalistarnir«. Allir heima-
föroyingar (ikkj at misskilja
við heimfödingar) hava seð
nókulunda lika nógvar sjón-
varpsendingar, t. e. ongar. Og
arbeiðskonur, deknar, bilførar-
ar og bátasmiðir mugu halda-
ast at hava seð lika nógvar
upplýsandi og genialar filmir í
Sjónleikarhúsinum, sum »jour-
nalistar« hava seð.

Ella er hetta bara aldagamal
heimföðingapolitikkur: her má
einki nýtt henda, her skulu
eingir »útlendskt uppvandir«
akademikarar sleppa framat!
Hvorja uppgávu skal sjón-
varpið hava: skal tað bara
festa gamlar fördómar, ella
skal tað skvægga grúkarnar so
mikið, at nýggir tankar kunnu
flotna upp?

Útiseti.

fýra orðini í innganginum í hes-
um sáttmálaskjali. Og hesi fýra
orðini eru: en stadig
snævrere sammen-
slutning.

Tí halda vit okkum burtur
frá EF.

Klaksvík, tann 18. apríl 1973.

Henry Andreassen.

- helt på toppen - hver søndag!

Nøkur orð um troling og aðra rovdrift á landleiðini

Tá umsóknin um trolloyvi
kom fyrri tingið, var eftir mán-
ari metan rættast, at tingmenn
søktu sær tann kunneleika sum
kann faast, um nú fiskastovn-
urin toldi hesa drift ella ikki;
tí tað má berast so í bandi,
at landgrunnur okkara verður
ein stórus partur av tí gullfóti,
sum tjóðin skal liva av, og
tað kann bliva, um rætt verður
borið at.

Við tað at hetta mál er livs-
æðrin hjá nógvum føroyingum
í dag, hóast lógtingsmenn, teir
flestu, kenna einki til tað, tað
eg og fleiri fiskifrøðingar í J. S.
Joensen um eina frágreiðing
um málið. Hon kom í »Dag-
blaðið« nr. 23, sum eg hervið
takki tygum fyrri. Hon ljóðar
millum annað soleiðis: »Av
toll og hýsu er fiskiskapurin
so stórus nú, at vit, fyrri hesi
bæði fiskaslogini, eru komnir
til tað hámark, ið veðast kann
uttan at nerva stovnin. Fyri at
siga tað meira álvarsliga, so
eru vit í ferð við at fara um
tað mark, ið ráðiligt er at
veiða, bæði toskur og hýsu
verða ovfiskað í lotunir«.

Hetta er týðilig ávaring.

Í umsóknini frá trolmonn-
unum stendur, at útróðurin er
minkaður við 3000 tonsnum í 2
ár. Leggia vit hesa umsókn
saman við frágreiðingini hjá
Jákup Sverra, »Sjógja vit, at
vandi er á ferð, og tað kemur
uttan iva at merkjast, tí grøn-
landsútróðurin er farin í søg-
una, og so státt hava hesir
menn sett sitt áliti á landleiðina.

Eli Nolsøe landstýrismaður
upplýsti undir fyrstu viðgerð
av trolmálanum, at tað eru 100
dekksbátar millum 20 og 5
tons, sum driva útróður, og
nakað er av opnum bátum við.
Vit kunnu siga, at hjá einum
500 — 600 familjum stendur
breyðið í váða. Hvat skal ger-
ast og hvussu?

FRAMHALD Á 6. SÍÐU (I)